

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Pavli Segneri E Societate Jesu, Qvadräginta Sermones

Segneri, Paolo

Antverpiae, 1695

Sermo XIV. Die Iovis secundam Dominicam. Visitato Inferni carcere, non invenitur tantas inter pœnas, ullum solatium, unde concluditur, meritò fugiendum esse locum illum, in quo nil es, nisi purum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52734](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52734)

SERMO DECIMUS QUARTUS.

DIE IOVIS POST SECUNDAM DOMINICAM.

Mortuus est dives, & sepultus est in inferno. Luc. 16.

I. Infernus! ô poenitentia! & quid tandem tot concionibus fatigamur? ô infernus! ô poenitentia! eligendum tandem est alterutrum. Adestne aliquis, qui infernum malit, quam poenitentiam? Quisquis ille est, manifestè prodit, se nunquam seriò ponderasse, quid sit tremendum illud: *damnari aeternum.* Hoc ipsum ergo, & solum & unicum, finite, vobis hodie no die demonstrem. O magne DEUS! in cuius manibus claves sunt, ad reseranda illa limina, quorum robori Jaspis cedit & adamas, illarum, quæso, usum brevi mihi tempore indulge; horrendum enim damnatorum carcerem aperite, & palàm spectandum proponere decrevi: nec tamen mihi animus est, quenquam eorum in libertatem asserere, aquas ignibus affundere, balsamum plagis imponere, aut eorum lamentis solatium asserere. Persistent miseri, poenasque iustissimas luant injuriarum, quas DEO intulerunt, nec enim clementiâ vel patrocini-

no digni sunt; dilacerent sese, indeant præ rabie ac suâ culpâ despicere. Unicum est, quod desidero, ne licet ullus Auditorum meorum, quæ tam tenerè diligo, huic carceri mancipetur, quem ideo spectandum exhibebo, ut palàm fiat, quantis quibusque suppliciis, qui gravis peccati reus se se sponte subiciat; satis erit, ostendisse, illud malum eligi, quod cetero remedio caret, ubi non nisi dolorum supplicium, torqueri & pati, & quibus aeternum, quæ est mali illius summa & extremè timenda proprietas.

II. Iustitia & misericordia sunt geminæ manus, quibus DEUS mundum hunc sustentat, & moderatur. Nisi igitur monstruosum eum esse fatigamus, manus istas in operando iniquales parisque potentia esse, fatemur, necesse est. Quis autem ignorat, Divinæ misericordiæ opera tanta esse, ut fidem propè omnem excipiant? Non ille solum injurias, à viliissima hominum facie sibi illatas, cum maxima patientiâ tulit, sed eorum etiam amore mortem subiit, eamque tantam ignominiosam, atrocem & abominabilem

bilem, ut illam plurimi scandalum, multi stultitiam appellarent. Quam rigidam ergo, immitem & inexorabilem oportet esse DEI Justitiam? *1.16. Effundens iram, ut ait Ecclesiasticus, secundum misericordiam: adeo quidem, ut quemadmodum, cum ostentat misericordiam, nescire justitiam videatur, ita cum exercet justitiam, omni carere misericordia videri possit.* Nemo ergo, hypotyposin inferni facturus, mihi porro memoret cimmerias loci illius tenebras, inexplicabilem horrorem, formidandos daemonum aspectus, enses, pugiones, rotas, sagittas, novaculas, torrentes sulphuris, plumbum liquatum, stagna glacie congelata, vasa aenea, craticulas, ferras, clavosque, subulas eruendis oculis, forcipes frangendis dentibus, pectines lacerandis lumbis, catenas ossibus atterendis, faces urendis visceribus destinatas; nemo mihi commemoret bestias, quae discerpant, fiduculas, quae nervos intendant, laqueos, qui gulam suffocent, venena, quae intoxicent; nemo catastas, equuleos, cruces, uncinos, & secures recenseat. Hæc gravia quidem sunt tormenta, sed ea tandem, quæ humanum quoque invenit ingenium, & tyrannorum rabies exercuit: tauros æneos Perillus, sedile ferreum Agatocles, cannas acutas unguibus infixas, durum sanè & atrox supplicium Ægyptii excogitarunt: Nero serarum exuviis indutos homines canibus objecit; Mezentius vivorum corpora cadaveribus tabe & putredine fluentibus alligavit; Titii vultures, sitis

Tantali, rotæ Ixionis, Sisiphi saxa, pænæ erant è Græcorum ingeniis profecta. Hæc certè universa minimè sunt tormenta inferni, quia hæc non hominum, sed DEI sunt inventa ingenio, cujus sapientia immensa est, & infinita potestas; cum enim justissimo in reprobos furori indulgebit, justitiæ specimen dabit, *effundet iram secundum misericordiam*, palamque demonstrabit, grandem esse misericordiam suam, dum parcat, sed parem fore justitiam, dum castigat. Enimverò tales esse debent hæc pænæ, quæ omnem humanæ mentis aciem excedant, ut ex suppliciorum etiam magnitudine appareat infinita distantia, quæ debilitatem inter humanam, ac divinam Omnipotentiam intercedit: accedit, tantam esse offensæ gravitatem, ut nullum illam supplicium, quantumvis durum & inauditum, adæquet; quascunque ergo DEUS pœnas à damnatis exigit, nunquam peccator divinæ Justitiæ debitum ita expungit, quin debeat graviore. Cogitate ergo, quanta debeant esse ea supplicia, in quibus infligendis nec excessus, nec crudelitatis nota timeri debet aut potest: necesse profecto est, ut *pluat super illos DEVS bellum suum*, totamque pharetram sagittis, & armamentaria fulminibus evacuet, ut justitiæ, si non condignè, saltem congruè satisfiat: *complebo indignationem meam in eis.* Hæc cum ita sint, nemo vestrum in inferno, aut refrigerium, aut solacium ullum expectet; hi enim misericordiæ, & pietatis, non verò implacabilis Justitiæ

effectus sunt, quibus solis in inferno est locus: *in inferno nulla est redemptio, nulla; nulla: ibi gemitus sunt, & suspiria*, ait Augustinus, *sed non est, qui misereatur; ibi dolor & planctus, sed non est, qui audiat.*

III. In hac vita experimur, nullum esse malum sine lenimine, nullum vulnus sine balsamo, nullum toxicum sine antidoto: alia omnia damnati in inferno experiuntur; ibi adustio molestissima, sed deest malagma & unguentum, quod leniat; est sitis ardens, sed aqua deest, quæ refrigeret; fames canina, sed cibus nullus; qui restauret; tristitia profundissima, sed quies nulla, quæ sopiat; pudor & erubescencia intolerabilis, sed velamen nullum, quod cooperiat: utinam saltem mori, & tantis malis finem ponere liceret, mori, inquam, mori! sed hæc erit summa miseræ, ut Salomon ait: quod neque remedii tam trillis & funesti spes ulla superfit, quale est, mori posse, & è vivorum catalogo exterminari: *non est illis medicamentum exterminii.* Mitridates famosissimus Rex Ponti, cum ad evitandam servitutis ignominiam non nisi per mortem viam sibi patere cerneret, poculum veneno dilutum exhausit; cum autem stomachum antidotis assuevisset, impunè illud digisset, expertusque est miser, se inde nutriri, unde mors illi accersiri debebat. Ingemuit infelix Princeps, in eum se articulum redactum, ut nec mori sibi liceret: verùm ficti erant hi gemitus, & simulata infelicitas, si enim seriò mori statuisset, num mediâ ei de-

erant, id executioni mandandi: hæc quaerebatur de toxicis impotentium enim arma ad dissecandum paratæ, aut rektis ad frangendam pyloram, aut præcipitia ad vitam elidendam ei deerant? Quanta non mortis genera mare illi obtulit? quæ que lubebat irruere, Scyllæ & Charybdes præsto erant ad absorbendum Balenæ & Orææ ad devorandum quivis arboris truncus furcam, quovis spelæum feram, quovis furnus flamam, quovis mons præcipitium suspeditasset. Cum igitur non nisi innoxia & familiaria sibi venena mortem quæreret, manifestum est, non seriò desiderasse mortem, sed animi mollitie oprasse solum, quod est in morte blandum & utile, cupisse autem, quod est doloriferum & acerbum. Tunc ergo miser dolendi causam habuisset, si lucubro vulnere animæ viam aperuisset, gulam fune fregisset, si per alperupem in præceps se dedisset, si mare se demersisset, si ferarum faucibus sese objecisset, verbo, si furcibestias, rogos, fluctus, præcipitia omniaque reorum tormenta tentasset, nec tamen mortem exorare, infelicem animam quâcunque adhibita violentiâ expellere potuisset: talem enim verò damnatorum esse mortem, cogitate, teste D. Joanne: *quærent mortem, & non inveniunt: dicitur erit tristissimus labor, & funestus conatus, qui damnatos totâ retro vitæ nitate occupabit, mortem omnino modo quærere, & non invenire. Etenim mors, mors ubi es? clamabunt in-*

Sap. I.
24.

lices; heu me miserum! ubi pugio ille, dicit Abimelech, quo quondam licuit malis meis mederi? ubi rogius meus est, clamabit rex Zambrius? ubi restis & capistrum, subjungit Achitophel? qui fieri potest, ut in tam vasto pœnarum loco nulla vitæ extorquendæ sufficiat? quid agitis vermes, qui vorando nunquam devoratis? quid flammæ, quæ urendo non comburitis? Subinde omnem in partem conversi aspiciunt lacus sulphure & bitumine stagnantes, ac bullientes; eò avidissimè current, seque immergent, ut mortem ibi inveniant, sed non inveniunt. Inde novaculas tentabunt & gladios, molares & saxa, funes & laqueos; sed nequicquam: *querent mortem, & non inveniunt miseri, non inveniunt.* Hiantes draconum rictus impunè insilient, dirissimis leopardorum unguibus innoxie se objicient, omne tormenti genus sine mortis exoptatæ periculo subibunt: *luet, sunt verba Jobi, luct, qua fecit, omnia, nec tamen consumetur.* Achitopheli non deerit restis, nec Zambrius rogius, nec Abimelecho pugio, sed sola deerit mors, quæ summum eo in loco beneficium foret, ubi omne malum æternum est, & terminum nescit, seu natura mutetur, seu sæcula & ætates prætereant; verbo, ubi nunquam dolotis finis, nunquam, nunquam. Quis vobis ad ista sensus est, Auditores? an non pili vobis præ horrore insurgunt? *Cujus cor non concusiat, dicam cum S. Bonaventura; si consideres inferni pœnas, non solum intolerabiles acerbis-*

te, sed etiam interminabiles aternitate? quis enim capere possit, quid sit pati & torqueri æternum, pati & torqueri æternum? & erit tempus eorum in sacula, dicebat David de damnatis: sed quid hoc sibi vult, in sacula? an fortè in pœnis perennaturi sunt, usque dum avicula, delibatâ quotannis unâ guttulâ, omnia mundi maria exhauriat? heu longè diutius? In sacula. Usque dum forsitan vermiculus, repetito quotannis uno morsu, omnes mundi silvas, & saltus devoret? Ah longè diutius; In sacula. Usque dum limax semel quotannis lentissimum passum promovens, totum terrarum ambitum peragret? Ah longè diutius! In sacula. Quid si totus orbis minutissimo repletus sabulo foret, & post quodvis sæculum tenuissimus pulvisculus auferretur; num miseri illi torqueri desinent, si tota sabuli moles ex uno in alterum orbem translata fuerit? nec hoc quidem; in sacula, in sacula. Quid si mundum universum è durissimo ære fusum fingamus, eumque intra unius sæculi spatium unico mallei ictu pulsari; an fortè pœnarum finis erit, cum totus mundus in pulveres conteretur? Nec isthoc satis; in sacula, in sacula. Fingamus porro, hominem damnatum post sæculorum myriadem, unam ex oculis lacrimulam fundere; an pati cessabit, ubi tantum effuderit lacrimarum, quantum aquarum habuit contactissimus, qui totum olim humanum genus universali naufragio submersit? Ah finem tandem figmentis istis statua-

Psal. 90.
16.

tuamus; puerorum sunt hæc similitudines: in secula, in secula damnati patientur, in secula, id est, absque numero, absque termino, absque limite, & absque ulla mensura. *Da-*

Judith.
16. 22. *bit ignem in carnes eorum, ut comburantur, & sentiant: nōstis quamdiu? usque in sempiternum.* O tonitru horrendum, o sententiam formidabilem! an sola vox æternum ad permovendam mentem non sufficit? Rupes, antra, specus ubi estis? finite me intra viscera vestra concludam, ut omni deinceps lucis usura, & humano consortio destitutus, perpetuò plangam, & identidem repetam, o æternitas! o æternitas! usque dum ritè penetrem & capiam, quid sit, damnari, & pati, *usque in sempiternum.*

IV. Experimur, etiam animi relaxationes, & delicias, si diu nimium durent, nauseam tandem & fastidium sui generare; unde & cœnas, & lusus, & venationes, & comœdias, & vocum symphonias moderatas esse necesse est, & non nimium diuturnas: ipse ego, dum æstivo tempore in Tusculo degerem, florida nonnunquam prata peragravi, ibique sub arborum umbra, inter mitis auræ tepores, rivulorum susurros, & luscinarum cantus procubui. O quantæ, clamabam in principio, deliciæ? sed paucarum horarum intercapedine animus subiit surgendi; certè si integram diem immoto corpore, atque eodem situ jacere compulsus fuisset, illæ ipsæ deliciæ, o quanta fuissent tormenta? cum sola id mente

cogitarem, jam fastidio erant luscinarum lusus, ingrati undarum susurri, molesta auræ frigora, fastidiosa umbræ, & flores spinosi. O quæ miseris damnatos! quantum illorum tormentum erit, dum non unius sed plurium ætatum & sæculorum spatio eidem foco incumbent, in seculo ardente, ut apocalypsis docet, verè stagno, ob spissitudinem, & ardente, ob terribilem ignis vehementiam; iisdem semper scorpiis cincti, iisdem serpentibus obvolvuntur, & ab iisdem draconibus infestantur, tantis annorum spatiis, ne semel quidem liceat respirare; nec erit, ut priano teste, unde habere possint, quando tormenta vel requiem, vel nem. Superi, quæ desperatio, quæ eorum furor, ac rabies erit? Mactent nocti, in qua concepti sunt ventri, à quo portati, uberibus, & bus lactati: *pereat dies: in qua concepti sumus, pereat nox, in qua concepti sumus.* Sed ululenti miseri, quantum libuerit; illi enim verò sunt infelix populus, de quo Malachias, *populus cui iratus est Dominus usque in ævum.*

V. Id unum fortassis tantis in solatio illis esse videri potest, nocentios habere pœnarum, unde complices auditi sunt dicere; & quid mirum? in inferno solus non eris? stulte! o amens! quid effutis? solus non eris? id tantò gravius tibi incidet. An solus esses in Carthagenorum aut Cappucinorum claustro, minimè certè; quin quot sociis, & angelis te stipatum videres, nec

men animus tibi suppetit, eorum te numero aggregandi: quomodo igitur infernum tibi mitiorem fingis, quodd ibi solus non sis? nunc quidem solatio est, ejusdem sortis plures socios nancisci; in inferno autem fallit hæc regula: ibi enim non aliter colligati sunt, quàm falces spinarum, quæ quò arctius se mutuo stringunt, eò pluribus sese puncturis mutuo vulnerant; sicut spina se invicem complectuntur. Hæc ergo tam numerosa societas nihil omnino adjumenti, sed plurimum ponderis, molestiæ, angustiarum, turbarum, & confusio- nis affert. Quanto ergo præstaret, esse solum? Enimverò ob rabiem & insatiabile odium, quo se mutuo persequuntur, copiam ac multitudinem expetunt, ut mutuis sese maledictis lacerare, ac torquere valeant: in ira Domini exercituum erit populus, quasi esca ignis; vir fratri non parceret, ait Isaias, unusquisque carnem brachii sui vorabit, Manasses Ephraim, Ephraim Manassen. Hæc autem malevolentia, & nocendi affectus virus & fel est damnatorum, non solatium, quia tam fatali se odio persequuntur, ut leve illis videatur omne malum, quod inferunt, vellentque semper inferre gravio- ra, eodem Prophetâ teste: & declina- bis ad dexteram, & esuriet, & comedet ad sinistram, & non saturabitur.

VI. Si tantum damnatorum in damnatos est odium, quanto non in dæmones exardescant, velut primos & præcipuos miseræ suæ Authores? O rem horrendam! cum experientur miseri, eos, qui olim tam fallaces

R. P. Segneri Quadragesimale.

erant, & blandi ad se tentandos, tam crudeles modò, & inexorabiles esse ad se torquendos, cumque se tam turpiter delusos videbunt, quas non diras in eos evoment, quibus convitiis eos proscindunt, quæ non mala iis impre- cabuntur? Et tamen, quod damna- torum furias ac rabiem summè auge- bit, capitalissimos suos hostes, Jobo teste, ante oculos sibi perpetuo obser- vantes intuebuntur: vadent, & venient Iob. 20. super eum horribiles, qui illos gravissi- mè torquebunt, tortisque impunè in- sultabunt; dæmones enim erunt dam- natorum carnifices, non autem dæmo- num damnati.

VII. Tolerabile videri possit hoc malum; gravius longè est, quod proponam; tandem enim & dæmones poenarum socios habent, estque solatii quædam species, una cum hosti- bus torqueri ac pati. Quid autem de Vatiniano & implacabili odio dicam, quo in Beatos feruntur? rabies enim verò dici debet, non odium, quia tam atrox erit & inexplicabile, ut in furorem, & furias non profuturas mi- seri agantur. Erigent illi per inter- valla oculos ad sedem Empyream, cumque viderint alios, impensis tam modicis tantam sibi parâsse felicitatem; ô quos ex imo corde singule- tus, quos stridores evoment? Joso- phi fratres, cum germanum viderent patri chatiorem, tantâ in innocentem invidiâ exarserunt, ut vitam ei extor- quere decreverint: venite, occidamus eum. Et quam tandem paternæ gra- tiæ prærogativam Joseph accepit? To- gulam polymitam, vultum blandio- rem,

Z

rem,

rem, & osculum suavius. Quis ergo animi sensus erit dampnatis, si tantà apud DEUM glorià sublimem viderint, non germanum & fratrem suum, sed forsan etiam inimicum, & æmulum, quem quondam aut despexerunt ut pauperem, aut ut stultum riserunt, aut mancipii instar neglexerunt? Hoc certè tormentum adeo illis grave & intolerabile videbitur, ut, si in eorum potestate foret, vel ad parem cum Beatis gloriàm ascendere, vel eos è cælis in pœnarum consortium deturbare, mallent, beatos secum apud inferos torqueri, quàm sese cum Beatis in cælo latari. Monstruosus quidem & exoticus videri possit iste animi affectus, facile tamen id credet, cui invidiæ indoles ritè perspecta est, quique novit, eam tam grave esse animi tormentum, ut nec Latomiæ Syraculanæ, nec Agrigentini carceres ei possint conferri? nam, ut bene ponderavit Cyprianus, reliquæ calamitates aliquod saltem solatium admittunt, invidia verò nullum: *calamitas sine remedio est, odisse felicem.* Docuit id nos DEUS ipse, cum Sacerdotem Heli ob filios degeneres, malèque educatos punire statuisset: quas enim minas ei intentatas censetis? an quòd fortunis, & proventibus spoliandus esset? an quòd prole sua orbandus, aut tota ejus stirps extinguenda esset? Nequaquam? sed *videbis æmulum tuum in templo in cunctis prosperis Israel.* Eadem ratione, quid tandem erat, quod tantos huius rugitus & fremitus expressit, Saulemque in rabiem egit, nisi felicitas æmulatorum? Verùm quid

opus est, laboriosè conquirere hujus exempla? sistamus potius à Evangelico epulone, ac perpendamus, quàm de causa, cum inter inferni flamas aquæ guttulam linguæ ardenti refrigerandæ expetiit, à Lazaro sibi porrigi voluerit: *mitte Lazarum.* An non convenientiùs rogasset, ut se deportari, ubi Lazarus delictatur, quàm Lazarum eò descendere, ubi miser torquebatur: ut quid eam quietem illius turbari oportuit, qui in placido Abrahamæ sinu quiescebat? nolite mirari præposterum epuloni postulatum, respondet Petrus Celsologus, quod enim miser postulavit, non sensus præsentis doloris, sed non qui in Lazarum odii ei expressit: *magis incenditur, quàm gehenna,* quæque invidia, quàm flammâ committitur: non potuit nimirum apprehendi oculis gloriosum, quem quondam canibus suis viliorè despexerat, nec tam sibi à Lazaro refrigerium porrigi, quam Lazaro à se molestiam torri desiderat: *est grave illis malum, est incendium non ferendum, quod hic habuere contemptui, videre felicem, ideo non se ad Lazarum, sed ad Lazarum vult deduci.* Credidit ergo, quod, si Lazarum præsentem habere licuisset, rabidi instar molossus, aut tauri indomiti in illum insisteret, & pro una aquæ guttulâ ignem ei torrentem reddidisset, ut totum Lazarum derivaret. Sed nequius quam te torques & clamas invidiosus: nec enim epuloni ascensus ad Lazarum, nec Lazaro descensus ad

Lib. de
Zelo,

2. Reg.
33.

epulonem unquam patebit: *chaos magnum firmatum est*. Quos non ergo dolores, quas animi angustias hi miseri patientur, cum viderint æmulos suos, ringente nequidquam inferno, æternum beatos? Hoc sanè tormentum erit, quod damnatorum ossa ipsamque medullam absumet: *Putredo osium invidia*.

VIII. Sed superest adhuc aliquid, quod miseriam damnatorum immensum exasperabit: videbunt nimirum cælum ipsum damnis suis insultare, nec se Cœlitibus solum utriusque sexus, & mentibus Angelicis sed DEO ipsi ludibrio æternum fore: *Dominus iridebit illos*, ait sapiens: *Dominus subsannabit eos*, inquit David; *Quin & ego plaudam manu ad manum, & implebo indignationem meam*, DEUS ipse Ezechielis ore protestatur. Qui in lusu & aleis succumbunt, & molestissimè ferunt, si à circumstantibus ridentur, neque ita illis doleri jactura, quàm insultantium risus; unde non rarò accidit, ut prærabie admordeant aleas, chartas discerpant, alveolos & mensas subvertant, cum alius vindictæ modus non suppetat: quàm acutus ergo, quàm penetrans & pungens erit reproborum dolor, dum videbunt, æmulos suos, quorum gloriæ acerbissimè illacrimantur, ad miseras suas risu & cachinnis dissolvi? Hanc ego enim verò summam malorum dixerim, idque ipsum exemplo vobis demonstrare conabor. Placeat vobis, Auditores, antiquæ Romæ imaginem animo representare, non illam triumphan-

tem & gloriofam, sed fumantem & à Nerone petulanter succensam: jam videre mihi videor, victrices ubique flammæ grassari, easque non inopum duntaxat tuguriis, sed Illustrium quoque palatiis dominari; jam turres sacularum aut Phari instar ardent, horrorem incendii latè diffundunt, jam ingentes ædificiorum moles subsidunt, fitque confusa lapidum congeries, ubi olim tot desudârunt ingenia, totque artificum manus lassatæ sunt. Jam cultissimas hortorum areas, & sæcunda fructibus pomaria victrix flamma depalcit; mox in publica granaria penetrat, ac prandio unico multarum æstatum sementem absorbet: pereunt doctissimæ pictæ penicillo imagines, & peritissimè elaborata cælo marmora; tantorum exercituum spolia, vexilla, signa, arcus, ac trophæa, inimicis quondam, aut victis aut fugatis erepta, velut vilem prædam, exterminatrix flamma consumit. Omni ex parte confusi infantulorum gemitus resonant, atque in materno sinu asylum frustra requirunt; sponsæ nuptiales vident ardere thalamos, sacerdotes Deorum aras dejici, Magnates cumulas diu operi absumi, cives dilectam sibi urbem sus deque subverti: atque adeo incendio latè serpente hic fugâ effusus in campos elabitur, ille antris & spelæis se abdit, hic ad fluminum littora occurrit, unoque quasi ore Tiberi suo omnes inclamant, jam, jam tempus adesse, ut extra riparum evolutus crepidines munimenta transcendat, & flammam restinguat. Roma

miseri ! quis te in eum calamitatis articulum redegit ? an barbaries Wandalorum, Gothorum furor, aut emissæ styge furia ? Heu quid iuvat originem mali tui è longinquo petere ? Nero, Nero, calamitatis tuæ author est; huic supplicem te fieri oportet, huius opem inclamare, ut, si adhuc remedio locus est, actutum opem ferat. Verùm cum diu miseri Neronem perquirunt, in eminente quadam & altissima Il-lum turri inveniunt, ubi grassantes flammæ, urbisque incendium, quasi per jocum contemplatur, confusos miserorum clamores ac gemitus lusu cytharæ temperat, eorumque malis amaro cachinno per ludibrium insultat. Quis jam satis explicet furorem, qui in afflictorum civium animis exarsit, dum vident, ardere Romam, & Neronem ridere : quæ non diceria, convitia & probra in eum conjece-rint, quàm truculenta & furiosa consilia tractarint, quàm funesta in eum proposita animo designarint ? Crediderim ego, plures desperatione adactos in medias sese flammæ præ-cipitasse, ne tam diro spectaculo superstites viverent, & nisi turrim, ubi exultans Nero tripudiabat, numero-sâ custodia cinctam vidissent, flam-mas ei certatim subiecissent, aut im-petu facto impactis eam arietibus di-ruissent, soloque æquassent, cum promptus catapultarum furor tunc ad manum non esset. Parem, imò lon-gè majorem magisque afferatam & inexplicabilem damnatorum rabiem esse cogitate; ardent illi in flammis, & incendio longè magis luctuoso

quod non compita illorum, domo-que, & suppellectilem, sed animam *deca.* corpus despalcit : *erit populus quasi* *ca ignis.* Quodsi oculos levant, DEUM, qui rogam illum accendi vident eundem (liceat ex damnato-rum sensu ita loqui) Neronem imitari, qui non solum eos solari, eorumque miseriis succurrere, aut compari non vult; sed potius *plaudis manu manum,* illisque contemptum insultat. Vos igitur iudicate, in quam-biem, in quos blasphemos furoræ rupturi sint; nos ardemus, dicent, DEUS ridet ! nos ardemus, & DEUS insultat ! ô DEUS crudelissime ! non potius vibrato fulmine nos feris quàm ut risu nos torqueas ? *cal.* flammæ incendia, at lannis & *21.* dibriis abstine ! ô risum plaudu-stro amariorem ! ô voluptatem con-nibus tormentis nobis graviorum utinam profundior foret inferni ab-sus, ne DEUM ridentem cernere a-gamur ! Heu nimium quantum *63.* capiuntur, qui DEI irati aspectum ve supplicium existimant; DEI dentis dicere deberent, DEI ridentis. Utinam montes nos tegant, dehiscens tellus à facie ista nos scondat ! ubi sunt jam tenebræ illæ, *nebrarum servata est in aeternum ?* ubi nox & densissima caligo ! Heu nimis perspicaces sumus, cæci ad omnia, præterquam ad ea, quæ videre sup-plicium est.

Hunc in modum loquentur misera-biles illi, cumque Gigantum insula arma in cælum stringere non possint, *rabiem*

PARS ALTERA.

rabiam omnem in se ipsos effundent; *commanducabunt linguas suas pro dolore*, ut dicitur in Apocalypsi, carnes ad-
mordebunt, capillos evellent, genas lacerabunt, & forsitan præ rabie infixis oculos unguibus sibi eruant, ne illum porro videant, cujus risu tam acerbè torquentur. Sed faciant miseri quod lubet; totà retro æternitate spectaculum hoc ob oculos versabitur, totà, inquam, æternitate. Roma, cum se à Nerone in cineres redactam videret, suam saltem è favillis & cinere, redivi-
vi instar Phœnicis anastasin, palatia magis sumptuosa, & suburbana magis exulta sperare poterat; damnati autem semper in ignibus ardebunt, ut ardeant, velut perpetuum Divinæ Justitiæ holocaustum: *sumus tormentorum eorum ascendet per sacula saculorum*; & quidem sine ulla spe, ac minimâ solatii umbrâ, cum videant, DEUM ipsum omnia misericordiæ viscera posuisse, nullâ amplius eorum miseratione aut curâ tangi, illasque Mosis minas in se impleri: *Sicut lata- tus est antè Dominus super vos, bene vobis faciens, vosque multiplicans, sic latabitur disperdens vos, atque subvertens.* Et hoc grande illud malum est, quo majus infernus non habet, verè *Locus tormentorum*, quia ibi, velut in suo centro, sunt ærumnæ & dolor; ibi nullum omnino solatium, nullum, nullum, sed merissimum pati, & merissimum torqueri. Claudamus jam infauftum hunc carcerem, & clave per Angeli manus in cælum remissâ, dicamus cum Emil-
seno: *Va, va, va!* quibus hac prius ex-
perienda sunt, quam credenda.

IX. **A**Udivistis gravissima dam-
natorum supplicia; ipsimet jam judicate, quantopere cuius elabo-
randum sit, ut illa evadat: si enim Achab ad longè minores Elisæi minas ita cohorrui, ut regias vestes dilacera-
ret, & cilicio indutus, ac cinere caput aspersus, rigidissimis sese jejunii exte-
nuaret; quid vobis faciendum, quibus minæ longè graviiores intentantur? Non mirarer profectò, si tristi silentio inter planctus & lacrimas domum re-
verterèmini, mundo nuntium mitteretis, & in religiosa claustra confugeretis. Illud autem attonitus miror, reperiri quam plurimos, qui profitentur, se vel-
se ac cupere damnari: quanti enim sunt, qui intrepidè affirmant, se potius ad inferos ituros, quàm ut infame consortium deserant, aliena restituant, honorem læsum reparent, aut cum inimico reconcilientur? O quanti, O quanti! nunquid enim & ipsius Christi ore novimus, latam & spatiosam viam esse, quæ ducit ad perditionem? Patissis morti proximus erat Cancellarius, ut vocant, Archiepiscopo in paucis charus; invisit ille ægrotantem, ac jamjam cum morte luctantem, petiitque, ut, si divinitus id sibi permisum foret, præsentem se illi post mortem sisteret, ac de statu animæ lææ edoceret: promisit id datâ fide mori-
bundus, & è vivis excessit. Post lapsum unius mensis, dum in musæo studiis vacaret Archipræsul, ecce amicum præsentem videt, pulla veste indutum, & profundissimâ mæstitiâ ab-
sorptionum.

forptum, Expavit ad hoc spectaculum Antistes, resumptoque animo, quid id locorum ageret, percunctatus est. Respondit spectrum, se fidem datam exsolvere, Deique jussu nuntiare, se ob superbiam & libidinem suam æternis flammis addictum. Explicari non potest, quantopere miseram amici sortem doluerit optimus Antistes; quæsit tamen, an nullus ergo veniæ locus, nullus eum juvandi modus superesset, mirari se hanc quæstionem, subjunxit alter, cum vulgo etiam notissimum sit, in inferno locum Redemptioni non esse: *Non est, qui redimat.* Id unum, addidit, scire cupio, quantum à morte mea temporis elapsum sit: tricesimus hodie, respondit Antistes, dies est. Dies tricesimus? cum gemitu replicavit damnatus, non plures? *Væ, væ, væ!* Et quid sibi gemitus iste & admiratio, reponit Archipræsul? O nos miseros! subjungit infelix, putabamus, vicinam jam esse judicii diem; *sicut enim nix ruit de celo, ita anima confertim ruunt in infernum.* His dictis horrendum infremens disparuit. Audistis, Christiani charissimi! ut nivium flocci, ut nivium flocci, sic animæ descendunt in infernum: quàm justam ergo timendi causam habemus, ne vel una, vel unus præsentium infelicissimum aliquando eorum numerum augeat! *Vera nimirum est Isaïæ Prophetæ assertio: Dilatavit infernus animam suam, & aperuit os suum absque ullo termino: ecquis eorum numerum inecat, quos indies absorbet, absque ullo termino, absque ullo termino?*

Isa. 5. 14.

X. Quid ergo hodie faciendum mihi superest, quàm gemino lacrimarum torrente deplorare animas, quæ hiantes Tartari fauces pedem non trahunt, sed temerariæ & amarae ultrò in flammis insiliunt. Ab istius gressum infortunati, & priusquam tu præcipiti in profundum abeatis, nite vos Isaïæ verbis interrogem: *Quæ ex vobis poterit habitare cum ardoribus sempiternis?* Nec acûs puncturam ferre potes; an securium æteream carnificinam sustinebis? Quid respondes, si homo delicate, & commodorum studio sissime? *Poterisne habitare cum ardoribus sempiternis?* (quallorem, fatoremque mendici præsentis ferre non poterisne sustinere cloacas illas fastidissimas, quarum halitus pestilens ætænum te suffocabit & affliget?) *Et quid ais, Sacerdos vecors, ac negligens, poterisne habitare cum ardoribus sempiternis, qui nec horulæ spatium modicum corporis compositione Divinis officis assistere potes, quin oculis evagantibus & effusæ garrulitati fræna permissa poterisne æternis ætatum ac sæculorum spatiis affixus hætere, non dicam ferre dolata nuce affabrè levigato, sed quæleto ferreo & lecto igneo? Quid ais, quis gastrimarge? quid maledice, ac libidinose? quid respondeas juvenis dilute, cupiditatum tuarum vile manipulum? *Poterisne habitare cum ardoribus sempiternis?* Ah! quis ex vobis poterit quis tandem? Verùm quid de aliis fusè peroro? Date veniam, ut me ipsius potiùs interrogem, me miserandum religiosum quidem, ut vestis loquatur, sed ad eò parum mei potentem, non*

impatientem, tam vanum, de agenda pro peccatis meis poenitentia tam parum sollicitum? Si tædet, ea modico tempore ad Domini pedes deplorare: si proprii commodi studiosus; si popularis auræ & gloriolæ sum avidus; quomodo miser æternitate totâ ad pedes Luciferi jacebo? hic enim locus mei similibus destinatus est, illis nimirum, qui cum ex munere, quod profitentur, alios debuissent bonos efficere, exemplo tamen & factis minimè respondent. Misericordiam, Domine! misericordiam! Nemo nostrum est, qui tantis ærumnis ferendis par sit: Peccavimus, Domine, peccavimus, confitentes habes reos: *Peccavimus, impiè egimus, iniquè gestimus, in omnibus justitiis tuis!* Non petimus, ut flagella suspendas, castiga Domine, castiga; promeremur equidem: *redde retributionem superbis.* Sed id unum per immentam, quâ polles, clementiam deprecamur, ab inferno nos serua! O inferne! inferne! Hoc unum supplices te Domine poscimus, non per merita nostra, sed per sudorem tuum, & sanguinem, ne illuc detrudamur: *Corripe nos Domine, verumtamen in iudicio, & non in furore tuo.* Ecce nos promptos & paratos ad omne, quod placuerit, supplicium hac in vita exantlandum: hic puni, hic afflige, hic percutite, *Hic ure, hic seca, ut in aeternum parcas.* Immitte ignominiam, *ut in aeternum parcas;* immitte morbos, *ut in aeternum parcas;* obtrude nos malis omnibus vitæ præsentis, *modo in aeternum parcas, modo in aeternum parcas!*

Quid autem faciendum nobis restat, Auditores, ut hanc à DEO, & quidem offenso, gratiam certius impetremus; Poenitentia opus est, poenitentia! oportet moderari lusum, lascivix terminum statuerè, ad pedes Sacerdotis noxas deponere, lachrimis abluere, reparare jejuniis, elemosynis redimere: hoc sufficit. Et quispiam vestrum est, qui hoc exequi renuat, qui repugnet, qui recuset? Hoc enim verò DEUS avertat! Ego certè ad cælum conversus, protestabor me partibus meis fecisse satis; quid enim ampliùs possum? Scientia me deficit quâ vos efficacius moveam; omnes propemodum spiritus, vires omnes insumpsi, & inter sudores lassata pene vita fatiscit. Quodsi etiamnum est, qui post hæc omnia insanus ultrò perire eligat, eja, indulgeamus ipsi id gratiæ; pereat! *Intereat in seculum seculi!* cadat in sensum reprobum, ad libitum modò rideat, insolescat, iuduretur, gaudiat ad mortem usque! & si vel tunc errorem suum agnoscat, nihil illi hæc notitia proffit; clamet tunc infelix, tu autem, ô cælum, obturatas aures occlude: moram & inducias petat; tu eas nega & pernega: misericordiam roget; tu obsurdesce: sine, obsecro, sine, pereant pro meritis; neque enim te digni sunt: *In tempore furoris tui abutere ferem: eis.* Quodsi gratiarum tuarum cornu effundere placet; Auditores, quæso, istos sereno vultu dignare, qui delictorum suorum veniam supplices implorant; fac ut in eorum animis contritio velut mare exundet, cum videam teneri doloris lachrimas oculorum ripas pau-

paulatim jam egredi: exaudi preces eorum, admitte libellos supplices, ut videant & experiantur, posuisse te in manibus nostris ignem & aquam: *Ap- posui tibi aquam & ignem.* Quid porro superest, quàm ut quis eligat: *quod volueris, porriges dexteram, ut plangendum nimirum cum prœnitibus: Ecce aquam!* aut ardere cum damnatis æternùm, *Ecce ignem!*

SERMO DECIMUS QUINTUS.

DIE VENERIS POST SECUNDAM DOMINICAM

Malos malè perdet. Matth. 21.

I. Rgone suggestum hodie concendendum, ut tristia huic civitati denuntiem, quæ fausta omnia promeretur? Avertat hoc à me munus propitium Numen! quodsi tamen Tibi placuerit, ut Jonæ vices agam, cur non potius in Niniven, aliamve civitatem sceleratam me ablegas? illuc promptè volabo, intrepidè nuntiaturus, quidquid dirum & ferale imperare placuerit: Cùm autem ad civitatem Catholicam mittar, quid aliud, nisi omnem felicitatem, vitam longævam, cælum propitium, & messem lætam illi augurer? Id quidem mihi unicè esset in votis. Video tamen gravissima ubique scelera dominari, & ideo non vanè metuo, urbs chara, ne tu quoque Divinum in te furorem provoces; jubeor enim palàm hodie tibi denuntiare: *Malos malè perdet.* Non attendit DEUS, aut generis antiquitatem, aut progenitorum merita; quinque reus est, seriùs aut citius nas delicti sui feret. Quænam, & secro, civitas gratior DEO est Hierosolymâ? nunquid illam, sicut dilectam sibi vineam sollicitè coluit, in amantissimis Palestinæ montibus plantavit, legem suam circumdedit, & protectio- nem suâ velut muro cinxit? nunquid vineam præsertim spinas, quibus tantum suffocabatur, vicinas nimirum gentes, Cananæos, Amorrhæos, & Philistinonitas, radicibus sustulit? nunquid celeberrimum in ea Templum, de quo scriptum est: *Quis speculam posuit?* nunquid Altaria velut Vino & Sanguini destinata, & cularia erexit? *quid debui facere in domo mea, & non feci?* Verùm in quo tempore tu hodie famosa illa civitas sit, ita videte! periit omnis decor illius, & que nullâ aliâ de causa, quàm quod *Malos malè perdit.* Verum, quid mirum, si que repetitæ, dicent nonnulli com- credulis Israëlitis, *Non venit super nos malus*